

Kulturminister Jakob Engel-Schmidt
Undervisningsminister Mattias Tesfaye
cc. Uddannelses- og forskningsminister Christina Egelund

26. maj 2023

FRN 008 348

Ulovlig kopiering af studiebøger fra Nota

Kære Jakob Engel-Schmidt og Mattias Tesfaye

Vi henvender os til jer, fordi vi gennem mange år både skriftligt og på møder med embedsmænd fra Kulturministeriet og STUK har gjort opmærksom på, at studiebøger, som stammer fra Nota, er genstand for omfattende ulovlig deling blandt studerende. Alligevel oplever vi ikke, at der er blevet taget effektivt hånd om problemstillingen.

En undersøgelse fra analyseinstituttet Epinion fra 2023 viser, at hver fjerde studerende, som har angivet, at de bruger ulovlige studiebøger, har modtaget mindst én ulovlig kopi med forlæg fra Nota, og 52 % af filer, som er indkøbt af RettighedsAlliancen, stammer fra Nota. Vi bilægger RettighedsAlliancens notat fra januar 2023, som viser problemets omfang. Problemet er så alvorligt, at studieboghandlere lukker, og forfattere og forlag mister indtægter og dermed motivation for at skrive, investere i og udgive studiebøger.

Nota og STUK, som i fællesskab står for at give studerende med læsehandicap adgang til studiebøger, forsømmer at udnytte de teknologier, som vil kunne dæmme op for problemet. På møder med bl.a. medarbejdere fra STUK har vi oplevet en tilgang, hvor alene hensynet til de studerende tillægges betydning, mens der synes at være en manglende forståelse for, at hensynet skal balanceres med hensynet til forlag, forfattere og boghandlere og dermed også til de studerende, som på længere sigt har en interesse i, at der er grundlag for at udgive studiebøger.

Hvis vi fremover ønsker studiebøger skrevet i en dansk kontekst, er det derfor helt afgørende, at Nota og STUK påtager sig et ansvar for, at der ikke sker ulovlig deling. Rent konkret har vi peget på følgende forhold:

- Hovedårsagen til den ulovlige deling er, at Nota udsender pdf'er som kan downloades og videredeles. Nota har udviklet en meget brugervenlig app, og vi opfordrer til, at studiebøgerne alene lægges i appen og ikke udsendes til download. Det vil være en markant opgradering af sikkerheden. Erfaringer fra tilsvarende apps på det kommercielle marked viser, at tilgængeligheden er høj, og vi står naturligvis parat og tilbyder vidensdeling. Med brug af

app som den primære adgang kan anvendelsen også indskrænkes til et device ligesom to-faktor login skal overvejes.

- Vi anerkender, at der kan være grupper af mennesker med handicaps, som har behov for at få filen tilsendt. Her skal der stilles krav om kopisikring. Det forudsætter, at de hjælpeværktøjer, som STUK tilbyder studerende, understøtter DRM. Vi har været i dialog med producenter, som har oplyst, at teknologien findes, men at den ikke har været efterspurgt af STUK.

Vi bakker fuldt ud op om, at teknologien skal bruges til at understøtte mennesker med læsehandicap, og forlagene er i fuld sving med at efterleve lov om tilgængelighed, som fra medio 2025 skal sikre reel ligestilling mellem mennesker med og uden handicap. Det betyder i praksis, at e-bøger, som udgives kommercielt fra medio 2025, skal være tilgængelige for mennesker med handicap. Markedet vil dermed i vidt omfang sikre tilgængelighed, og Notas rolle vil blive væsentligt begrænset til at omfatte værker, som f.eks. pga. høj kompleksitet er undtaget fra lov om tilgængelighed, samt betjene brugergrupper, som har helt særlige og dokumenterede behov, som markedet ikke vil kunne imødekomme.

Vi står naturligvis til rådighed for uddybning og håber meget på, at der vil blive lyttet til os, da vi i branchen betegner den nuværende situation som meget alvorlig.

Med venlig hilsen,

Morten Visby, formand Dansk Forfatterforening

Claus Ankersen, formand Danske Skønlitterære Forfattere

Morten Rosenmeier, formand UBVA

Lone Haagerup, formand Boghandlerforeningen

Casper Klynge, vicedirektør Dansk Erhverv

Pia Vigh, sekretariatschef for Danske Undervisningsforlag i Danske Forlag